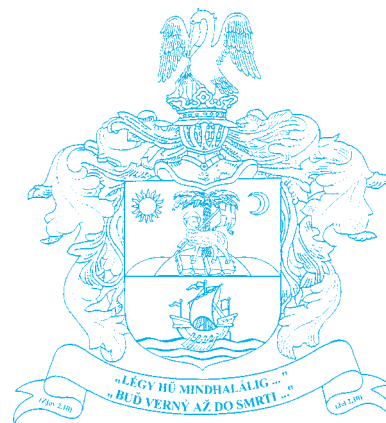

KÁLVINISTA SZEMLE

A SZLOVÁKIAI REFORMÁTUS KERESZTYÉN EGYHÁZ
HIVATALOS LAPJA

XC. évfolyam

3. szám

2019. március

Ára 35 cent

AZ ÉLET KENYERE

A kenyérgkérdés mindig is az emberiség egyik legfontosabb kérdése volt és lesz. Sokunknak természetes a mindennapi kenyér. Ezért amikor felszeljük, kevésbé gondolunk arra, hogy mi mindent nyújt számunkra. Pedig a kenyér egyszerre jelképezi a szeretetet és a testvériséget.

A kenyér magában hordozza a szeretet üzenetét. Jézus az utolsó éjszakán szeretetből törte meg a kenyeret. Azért tette ezt, hogy hátrahagyjon valamit: önmagát, hogy követői bele tudjanak kapaszkodni, s belőle, az ő szeretetéből tudjanak lelkileg táplálkozni. Az egykori kenyértörés tehát nem csak Jézus akkori tanítványainak szólt, de a maiaknak is.

Emlékezzünk Jézus szavaira, amikor így beszélt magáról: „Én vagyok az az élő kenyér, amely a mennyből szállt le: ha valaki eszik ebből a kenyérből, élni fog örökké, mert az a kenyér, amelyet én adok oda a világ életéért, az az én testem” (Jn 6,51).

Jézus értünk vállalt halálát, majd értünk szerzett győzelmét a halál felett csakis az ő szeretetéből történhetett meg. S mivel erre részben a kenyér által emlékezzünk, így lesz a kenyér a szeretet jelképe. Az agapé. Az isteni szeretet jelképe.

De azt is jelzi, hogy egymás iránt is ugyanezt a szeretetet kell gyakoroljunk. Így a kenyér magában hordozza a testvériség üzenetét is. Jézus, aki az élet kenyere, az utolsó éjszakáján megtöri a kenyeret tanítványainak. Mi hasonlóképpen egy kenyérből táplálkozunk a kegyelem asztalánál. Isten Szentlelke így hoz össze a kenyér által egy közösséget, s válunk általa testvéreké. Hiszen ebben az Úr köt minket össze. Az az Úr, akiben mi mindnyájan testvérek vagyunk.

Akik hiszik, hogy a kenyér Jézus megtörtött testét jelképezi, azokat a kenyér összeköti. Így tesz mindnyájunkat testvérré a kenyér a kegyelem asztalánál, testvérré Jézus Krisztusban, aki maga az élet kenyere. Ha hisszük, hogy Jézus az élet kenyere,

akkor valljuk azt is, hogy aki Jézushoz megy, az nem éhez meg, és aki benne hisz, az nem szomjazik meg soha (Jn 6,35). Nem, mert Jézusban bővelkedő élet van, ezért nála megnyugvást nyerhetünk.

Amikor kenyérről szólnak, a búzaszem is eszünkbe jut. Az a búzaszem, melyről Urunk így tanít: „Bizony, bizony, mondom nektek: ha a földre vetett búzaszem nem hal meg, egy-maga marad; de ha meghal, sokszoros termést hoz” (Jn 12,24).

A búzaszem, miután elvetik, elhal, ám nyomába termés sarjad. Jézus ezzel a képpel önmagáról beszél. Meghal, s miként a búzaszem életre sarjad, ő szintén életre támadt a halál után, hogy életet adjon, minket éltető termést.

Ha a búzaszemet eltennék, mivel szeretnénk úgymond „megmenteni”, abból soha

nem lenne kenyér. Nem kerülne asztalra, nem mondhatnánk érte áldást, és nem tudnánk megtörni, hogy közösen vegyük és együk a kegyelem asztalánál. Az elrejtett, megmentett búzaszem nem szerezne örömet, nem szolgálná és hirdetné az életet.

Az emberi önszeretet azonban éppen ilyen: magunknak megtartott szeretet. Ez elszigetel, elválaszt a szeretet forrásától, Jézustól, és esélyt sem ad a testvériségnek. Tehát nem arra való az életünk, hogy féltőn őrizgetve, dédelgetve önmagunknak éljünk, hanem hogy másokért élve az Úrnak szolgáljunk. Emlékezzünk Jézus intésére: „Mert aki meg akarja menteni az életét, elveszti azt, aki pedig elveszti az életét énértem, megtalálja azt” (Mt 16,25).

Az élet kenyere arra tanít, hogy ne magunkért éljünk, hanem másokért. Akiket Isten ránk bízott. Ez áldozatokkal jár és nem megy könnyen, mert meg kell halnia önszeretetünknek, de csak ennek az életnek van termése. Tápláló kenyere. Értelme.

Sándor Veronika

Nekem az élet

*Most a tavasz dalára hallgatók.
Körülölelek könnyű illatok:
a föld szaga, az édes sarjadás.
Közel a húsvét, a feltámadás. –
Tavasz bolyong most erdön, réteken.
Dalol, az életről dalol nekem.
Útjára lenge barkaág hajol.
Az életről, az életről dalol.
A légből hangok halk hulláma ring:
„Az élet álmaink és vágyaink... –
Akarunk, égünk, vágyódunk, vagyunk.
Az élet sóhajunk és bánatunk...”
A légből hangok halk hulláma zúg.
Tavasz dalol... a dala oly hazug.*

*Ajkamon könnyű, halk mosollyal én
állok rügyet fakasztó reggelén
a földszagú, idegen dal felett,
és Jézus, Életem, köszöntelek.
„Nekem az élet”? Te világ, te föld,
ne hidd, hogy színed, illatod betölt,
a színed, fényed, vágyad, illatod.
Minden virágod ideadhatod,
s lelkem kiált, sikolt epedve: Még!
„Nekem az élet Krisztus!” Ő elég.
Színed, virágod, terved, vágyadat:
tavaszi föld, a szívem megtagad.
Földszagú dal, zenghetsz a réteken,
én megtagadlak! Más az énekem.
Lelkemre hullnak fények, sugarak.
Megyek a kéklő tiszta ég alatt,
utamra hajlik barka, mirtuszág,
és zengem én az élet himnuszát,
az Életét... az Úrnak Krisztusát.*

Türmezei Erzsébet

HÚSVÉT

Virágvasárnapal veszi kezdetét a nagyhét. Az elnevezés a Kr. u. 4. századtól lett használatos. Addig a húsvéti hét (septimana paschalis) vagy szent hét (hebdomas hagia) elnevezés volt ismert. Ez utóbbi kifejezés az angol, francia és olasz nyelvtérületen terjedt el, a németek pedig az ófelnémet Chara (gyász) kifejezést tartalmazó Karwoche (gyászhét) kifejezést honosították meg.

Ebben az időszakban az evangéliumok passiótörténetei és az Ézsaiás könyvében található Ebed Jahve énekek olvasása vált megszokottá. Már a keresztyénség korai szakaszában kialakult a „szent három nap” (triduum sacrum) ünneplése. Zsidó számítás szerint a nap este kezdődik, és következő napon addig tart, míg ez első három csillag megjelenik az égen. Így a nagycsütörtök estétől nagypéntek estéig tartó időszak a kereszthalálra emlékezve, nagypéntek estétől nagyszombat estéig a sírban nyugvás jegyében, nagyszombat estétől húsvétvasárnap estéig a feltámadás jegyében telt el.

Nagycsütörtök az úrvacsora szereztesének emléknappja. Német neve Gründonnerstag (zöldcsütörtök), mely kifejezés úgy terjedt el, hogy a böjti időszakra való tekintettel ezen a napon zöld-főzeléket volt szokás enni. Az elnevezés valójában az ófelnémet grinen (siránkozni, panaszkodni) igéből ered. Már a 4. században is ünnepelték. Egy előkelő spanyol apáca írta le szentföldi naplójában a nap eseményeit: a római egyházban a püspök e napon végzi az olajszentelést és a lábmosás szertartását. A gyász jelül a harangok nagyszombat estéjéig elnémulnak, a néphit szerint Rómába mennek. Csak nagyszombat este szólalnak meg újra, Jézus feltámadásának öröme.

Nagypéntek a húsvétal együtt – teológiai tartalmát tekintve – a reformátusok legnagyobb ünnepe. Ekkor Jézus szenvedésére, halálára emlékezünk. A nagyszombat az Úr sírban pihenésének a napja. Húsvétvasárnap a feltámadás örömunnepe: Jézus elvégezte váltságművét, legyőzte a halált és feltámadt a halottak közül.

Református gyülekezeteinkben a nagyhét az önvizsgálat, a lelki megtisztulás ideje. Néhol ebben az időszakban fekete bársonnyal szokták letakarni az úrasztalát és a szószéket. A szószék takarójára sok helyen az „Elvégeztetett” szó volt ráhímezve. És van, ahol nagycsütörtökön az utolsó vacsora emlékére úrvacsorát is osztanak. Más vidéken pedig nagycsütörtök este vagy pénteken reggel a patak, vagy folyó vizében mosdanak meg. Erdély egyes vidékein még ma is él a főként 19. században népszerű szokás, a passió felolvasása, melyet énekversekkel gazdagítanak.

Nagypéntek jelképei közé tartozik a kereszt (corpus nélkül). A szószéken lévő pelikán-ábrázolás – mely főként Erdélyben terjedt el – arra a régi elképzelésre utal, hogy éhínség idején a pelikán szíve vérével táplálta fiókáit. Hasonlatosképpen Jézus is vérével táplálja övéit. A templomainkon lévő kakas arra hívja fel figyelmünket, hogy bár mi is megtagadjuk Jézust, mégis ébredjünk új életre.

Fritz Beke Éva

Mennyei Édesatyám a Jézus Krisztus által! Áldalak téged szeretetedért. Az érdemem feletti jóért, gondviselésért, türelemért, mellyel megajándékozol. Áldalak a kegyelemért, melyet emberi értelem meg nem foghat, emberi szó ki nem fejezhet, amely mégis láthatóvá lett az Úr Jézus Krisztusban, a testté lett Igében. Bárcsak egyre inkább láthatóvá válna ez a te kegyelmed személyes életemben is! Bocsásd meg, hogy sokszor méltatlanul válaszolok szeretetedre. Bocsásd meg, hogy hajlamos vagyok nemcsak a rosszra, de a jóra is a rosszal felelni: meggondolatlan és bántó szóval, meg nem tartott ígérettel, mulasztással. Bocsásd meg, hogy hívő emberként is szándékosan vétkezem: gondolatban éppúgy, mint cselekedetben. Igazán hiszem és vallom, hogy gyarló, esendő és bűnös vagyok, ki saját erőmből a te ítélőszéked előtt meg nem állhatok, sőt: büntetést, halált és kárhozatot érdemlek! De köszönöm, hogy nekem is szól az Ige: „ne félj, mert megváltottalak, neveden hívtalak téged, az enyém vagy!” Köszönöm, hogy

bűnösen is a tied lehetek. És köszönöm, hogy jobban szeretsz annál, minthogy bűneimben hagyj. Köszönöm, hogy Igéd és Lelked által folyamatosan formálsz, hogy egyre világosabban lássalak téged és önmagamat.

Arra vágyom, hogy gyönyörködhess életemben, de megvallom, egyedül te tudsz engem mások javára és épülésére használni. Hiszem, hogy ma is sóvárogva várja a világ az Isten fiainak megjelenését: hadd legyek én is egy azok közül, akikben megszületett Fiad irgalma, szeretete, szelíd, alázatos Lelke megjelenik. Segíts a szent életben való járásban és növekedésben!

Kérem ezt mindazok számára, akik szeretetteljes hívásodat meghallva elindultak már a követésben. Add, hogy hiteles, tiszta életünk jó illatot árásson és téged dicsőítsen azok között is, akik még nem ismernek, vagy a hitben meggyengültek. Hadd lássák rajtunk, hogy „boldog nép az, amelynek az ÚR az Istene!” Ámen.

Gebe László

PORÁBÓL ÚJJÁSZÜLETŐ FÖNIX

A losonci református templom története

Losonc központjában áll a város magyar és kálvinista múltjának monumentális emlékeként a református templom. Jelenlegi neogótikus formájában 1854-ben épült Wagner János pesti építőmester terve alapján.

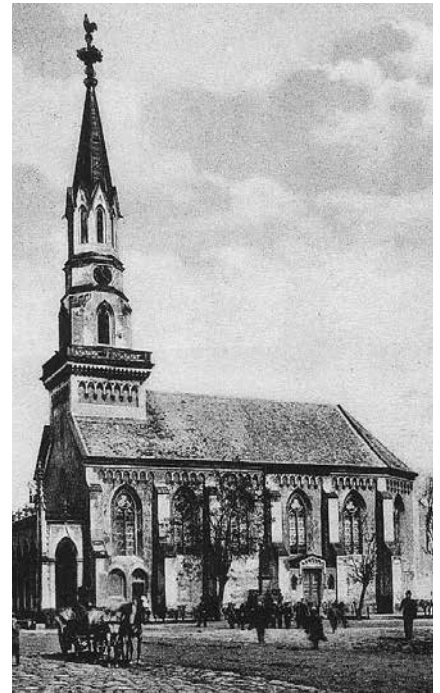
A 25×11 méteres hajó keleti végén faszlopon áll a festett, faragott szószék. A nyugati bejárat fölött díszes fejezetű oszlopok által tartott karzat dominál. A belteret mérműves, csúcsíves ablakok világítják meg. A mennyezetet bordás csillag- és hálóboltozat alkotja. Az oszlopcsarnokos, kővirágokkal díszített főkapu fölül emelkedik a 65 méter magas torony. Csúcsán 185 cm magas ércakas mutatja, honnan fúj a szél, és arra int, hogy ne áruljuk el Jézust, mint Péter tette nagyapókat hajnalán... A toronyban egy harang lakik, amit Schaudt András öntött Pesten a régi, leolvadt nagyharangból. A toronyóra négy égtáj felé mutatja az időt.

Az impozáns épület a harmadik az egymásra épített templomok közül, melyek mindig itt álltak a Tomaj nemzetségbeli Losonci család birtokán. Losoncot mint várost és templomát – „ecclesia sancti Nicolai de Luchunch” – I. Károly 1327-ben kelt oklevele említi. Ennek a koragótikus templomnak a négyzet alaprajzú szentélyfalait a jelenlegi templom alatt 1978-ban feltárták. A 17. sz. elején a losonciak áttértek a helvét hitre, és 1609-ben újjáépítették a régi, romos templomot, amit sarokbás-

tyás kőfállal vettek körül. A templomnak deszkamennyezete, festett, felírtos karzata volt. Itt keresztelték meg 1674-ben Ráday Pált, aki utóbb II. Rákóczi Ferenc titkára, egyházunk első főgondnoka lett, csakúgy mint 1769-ben Kármán Józsefet, a felvilágosodás korának jeles literátorát.

A gótikus-reneszánsz templom 1849. augusztusában a város többi épületeivel együtt rommá lett, amikor az orosz katonaság Losoncot felégette. Ezután került sor a bevezetőben említett újjáépítésre a régi alapok és falak felhasználásával. 1851-ben, az építkezés kezdetén kriptát tártak fel, emberi csontokkal és ékszerekkel. A leletegyüttes Pestre, a Nemzeti Múzeumba került, ma is ott van. Sem akkor, sem azóta nem derült ki, hogy ki viselte a 16. század végére datált reneszánsz ékességeket. A kriptát akkor betemették, létezése feledésbe merült.

A kakasos templom nemcsak a reformátusok, de az egész város büszkesége volt a 2. világháborúig. 1944/1945 fordulóján a bombázás, majd az ostrom következtében a templom súlyos károkat szenvedett, berendezéséből csupán a szószék és a padok egy része maradt meg. Az egyházat az anyagi veszteségek mellett más csapások is érték. A hontalanság évei alapjaiban ingatagok a nagy múltú anyaegyházat, melyet hivatalosan „háborús célokot szolgáló fasiszta szervezetté” nyilvánították, és a beneői dekrétumok alapján minden vagyonától megfosztották. Az elkobzás jogilag a templomra is vonatkozott, ám ezt a valóságban nem érvényesítették. Az egyház megfogya és megtörve, de fenntartotta jogfolytonosságát, a templom melletti pa-

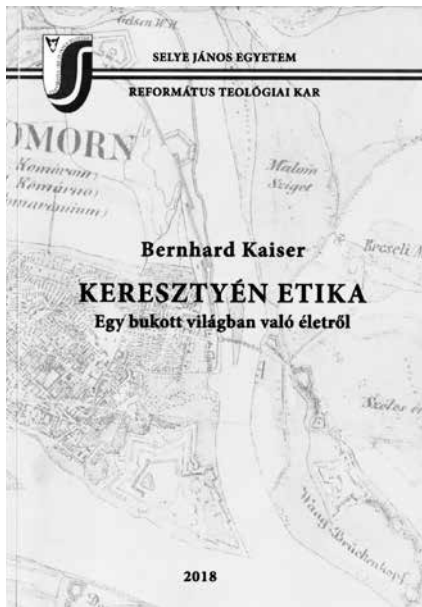
rókia épületében imatermet alakított ki, és biztosította a hitélet gyakorlását.

Mivel az üres templom állapota tovább romlott, a járási hatóság felszólította az egyházat, hogy tegye rendbe, vagy pedig adja át az államnak. Az anyagilag ellehetetlenített, elnéptelenedő egyháznak esélye sem volt helyreállítani az egyébként műemlékké nyilvánított épületet, ezért engedve a teljes felújítást kínáló hatóságok nyomásának, az épület megmentése érdekében lemondott róla az állam javára. 1978-ban a Műemlékvédelmi Hivatal megkezdte a helyreállítást. A 10 millió koronás felújítás után 1988-ban – a Járási Múzeum kiállítóhelyiségeként – megnyitották a templomot.

A templom bírósági úton való visszaigénylése 1996-ban nem járt sikerrel, így az időközben a Besztercebányai Megyei Önkormányzat tulajdonába került épület visszaszerzése érdekében a Losonci Református Egyházközség a magyar nemzetiségű megyei képviselők támogatásával tett lépéseket. 2004 végén a megyei közgyűlés jóvá is hagyta, hogy a „fölös ingatlanvagyon” átrási illeték fejében visszakerüljön az egyház tulajdonába, ami 2005 júliusában meg is történt. A hányatott sorsú Isten házában elkezdődhetett az igehirdetés, annak szellemében, ami a szószék koronáján olvasható: „Boldogok, a kik hallgatják az Istennek beszédét, és megtartják azt” (Lk 11,28).

Böszörményi István

ETIKA A SZENTÍRÁS ALAPJÁN

A komáromi teológián is tanító Bernhard Kaiser Keresztyén etika című műve hiánypótló a magyar nyelvterületen. Évek óta nem jelent meg összefüggő, egységes látásmódot tükröző keresztyén etikai monográfia, amely az alapoktól építi fel teljességre törekvő és önálló látásmódját. Megjelentek ugyan kisebb-nagyobb ta-

nulmánykötetek egy-egy etikai témában, de ezek egy önálló témában formálnak véleményt.

Kaiser eredetileg német nyelvű műve az Egy bukott világban való életről alcímet kapta, amely nyilvánvalóvá teszi, hogy a szerző komolyan veszi az ember Isten előtt bukott voltát: a bűn hatását az emberi életben. Tehát vitába száll a mai modern teológiai nézetekkel, amelyek nagyrészt tagadják a bűn egyetemességét. A szerző szintén komolyan veszi Jézus Krisztus helyettes áldozatának valóságát és tökéletességét. Erre a két pillérre építi fel etikai alapelveit. Meggyőződése, hogy a Szentírás az egyetlen olyan forrás, amely hiteles emberképet és viselkedésmódot képes előírni. És nem csupán leírni, ahogy ezt a világi etikák teszik.

A könyv egy kétkötetes mű első része, amely az etikai alapelveket tartalmazza. Azt tárgyalja, hogy mi az etika, milyen alapvető formái vannak, valamint ismerteti a keresztyén etika sajátosságait. „Ezzel az etikával nem egy bizonyos egyház, vagy politikai párt képviselőjeként jelentkezem szólásra, hanem keresztyénként és egy a Biblia tekintélye alatt

álló teológusként” – írja a szerző a 10. oldalon.

A mű további részében rövid áttekintést kapunk az etika mint tudományág történeti alakulásáról. Hasznos ez az összefoglaló, mert azokat az elveket emeli ki, amelyek ma is alakítják a gondolkodást. Úgy vélem, ez a fejezet jó sorvezetőül szolgálhat mindazoknak, akik – a Szentírás tekintélyét megtartva – bevezetőt keresnek e tudományterülethez.

A következő fejezetben egy-egy alapvető etikai fogalmat mutat be a szerző. Foglalkozik a teremtési rendekkel, Isten törvényével és a megigazult ember ethoszával. Külön fejezetben tárgyalja az ember szabadságát, valamint a felelősség bonyolult kérdéskörét. A fent említett bibliai témákkal előkészíti a tárgyi etika egyes témáinak, amelyek a második kötetben jelennek meg – a tervek szerint a közeljövőben. A könyv megmutatja Kaiser professzor tájékozottságát, igazságszeretetét, és azt, hogy egészséges bibliai realizmussal szemléli a körülötte lévő világot.

Haris Szilárd

| GONDOLATOK

MI IS MEGBOCSÁTUNK... ?

Bizonyára naponta imádkozunk, ha nem is saját szavainkkal. Az Úri imádság azonban rendszeresen elhangzik az ajkunkról. Naponként így kérjük Urunkat, bocsásson meg nekünk – és jó ha ezen kívül külön is szoktunk bűnbánatot és bűnvallást

tartani. De elhangzik ajkunkról egyúttal az is, hogy: mi is megbocsátunk.

A böjti időszakban, amikor különösen hangsúlyos a bűnbánat, ne csak arra figyeljünk, hogy miként vizsgáljuk meg önmagunkat és bánjuk meg bűneinket, hanem arra is, hogy miként tehetnénk eleget ennek a keresztyéni, bibliai kihívásnak: megbocsátani másoknak.

Sokszor előfordul, hogy éveken keresztül hordozunk magunkban sebeket, sérelmeket, keserűséget. Úgy érezzük, mint Jónás: jogosan haragszom, mert „igazam van”. Megbántottak, csalódtam, támadtak, elbántak velem, igazságtalanul ítélték fellettem. Gyakran mesélik az is, hogy megbocsátásunkat feltételhez kötjük: a másik fél bocsánatkéréshez. Sőt, ezt meg is követeljük. De a bocsánatkérés nem csak egy szó! Ott kell lennie mögötte az őszinte sajnálatnak. S ha véleményünk szerint ez a másik félben nincs meg, szívesen haragszunk tovább.

Az is megtörténik, hogy azt hangoztatjuk: megbocsátok, de nem felejték. Így tovább hordozzuk a fájdalmas emlékeket, amelyek újból és újból belehasítanak a szívünkbe. Magunknak is ártunk vele. Ha a másik fél nem is érzi úgy, hogy szüksége van a megbocsátásunkra, nekünk annál inkább szükségünk van arra, hogy megbocsássunk. Mert békességgel tölt el, ha megtesszük. Az úrvacsora utáni intésben is elhangzik: „Viseljétek el egymást, és bocsássatok meg egymásnak, ha valakinek panasa volna valaki ellen: ahogyan az Úr is megbocsátott nektek, úgy tegyetek ti is” (Kol 3,13).

Ezt kérjük, ezen munkálkodjunk a böjttben és az ünnep után is, hogy megbocsássunk másoknak, feltétel nélkül. Így cselekedett Jézus is mindannyiunkért. Gertrud von le Fort szavaival: „A megbocsáthatatlan megbocsátásakor van legközelebb az ember az isteni szeretethez.”

Csonthó Aranka

A LEHETETLENT NEM ISMERVE

Miért fontos az elengedés? Miben segít egy mentor? Milyen kondícióban van a 25 éves Firesz? Miért nehéz az ifjúsági szolgálat? 20 év múlva milyen lesz az egyház? Kiss Miklóst, a Firesz országos elnökét szolgálati helyén, az örösi parókián kerestük fel. Az elnök kemény kérdéseket is kapott, de állta a sarat, és védjegyéhez méltó mosolygós interjút adott a Kálvinista Szemlének. De mindenekelőtt a napi igével fogadott.

Úgy figyelem egyes újságíróknál, hogy kedves provokációval kell nyitni az interjút. Megpróbálok. Miklós, miért mosolyogsz már megint? Ezt tanultad, vagy mindig is mosolygós voltál? Szerintem örülök az embereknek. Szeretek beszélgetni, főleg ha barátokkal, testvérekkel tehetem. Valószínűleg ez ül ki az arcomra ilyenkor.

Ennek van köze a hitedhez?

Ha visszagondolok a gimis éveimre, megtérésem kezdetére: sokkal zárkózottabb voltam. Elég volt nekem a magam kis világa, főleg a sport és a foci pálya, ott jól megvoltam. Aztán az Úristen kinyitott. És ezt a nyitottságot azóta is tanulom. Figyelem az Úr Jézust, hogyan mozgott a kapcsolataiban, amikor itt járt köztünk.

Ha már hitben való változásról beszélünk, hogyan látod magadat a szolgálatban? Hogyan formált az Úr a gyülekezeti tapasztalatokon keresztül?

Az egyik legfontosabb, amit elkezdtem tanulni, az elengedés. Az Úristentől látást, vezetést kértem, hogy milyen irányba haladjunk az örösi gyülekezettel. Aztán azt, hogy én, Kiss Miklós miért vagyok itt? Nekem mint Krisztus által formált személynek, mi a feladatomban a közösségben? Mostanában az válik egyre fontosabbá, hogy miként tudnánk mint hitben élő közösség az evangéliummal áthatni a környezetet, amelyben élünk. Kezdetben igyekeztem rendezni a sorokat, felosztani a gyülekezeti feladatokat, hogy szervezetként legyen egy jó struktúránk. Ma már fontosabb, hogy gyülekezetünk eszköz legyen Isten kezében.

Hogyan álltok ezzel?

Egy ifjúsági munkában szolgáló lelkész humorosnak szánt szavait idézem: a helyzet kétségbeesítő, de nem reménytelen. Látjuk emberi korlátainkat, gyengeségeinket. A kétségeimmel azonban mindig oda jutok, hogy ez nem emberi. A szolgálatunk nem a mi munkánk, az egyház nem a mi cégünk, nem a mi projektünk. Ez az egész az Úrtól van, a saját

részünket sem nekünk, egyedül kell hozoznunk, nyugodtan elengedhetjük.

Úgy tudom, hogy ebben az esztendőben van külső, testvéri segítséged a szolgálatban.

Két évvel ezelőtt részt vettem egy mentor-képzésen, ott egy intenzív műhelymunkán keresztül megismertem a szupervíziót.

Kérlek, meséld a kezdetekről, hogy kerülél a Fireszbe?

Hát a szerelem... A feleségem révén... Akkor még ismerkedtünk. Ő hívott el egy nyári Firesz-táborba segíteni. Ez 19 éve volt már, és benne ragadtam a sűrűjében. Eleinte egyszerű segítő voltam, aztán a csoportvezetésbe is bekapcsolódtam, és most

Szerettem volna, hogy legyen ennek valami folytatása. Két év után jutottam oda, hogy jó lenne megnézni egy külső szakember szemével, hogy hol tartok, hogyan lehetne még jobban, hatékonyabban végezni a szolgálatot. A Barnabás csoport egyik tagja lett a mentorom. Témák mentén haladunk, ő megpróbál kérdésekkel segíteni, rávezetni a saját válaszaimra, és persze külső szemléletet is adni. Nagyon hasznosnak vélem. Ugyanis mi, lelkészek eléggé zárt közegben mozgunk: egyházi emberekkel vagyunk leginkább kapcsolatban, vagy a faluban mindig ugyanazokkal az emberekkel vagyunk körülveve. Ezért ugyanazt látjuk, és egy idő után mindent ugyanúgy látunk, ami fárasztóvá válhat. A szupervízió felfrissít. Hálás vagyok a mentoromért.

A Fial Reformátusok Szövetsége élén a második elnöki ciklusod derekán jársz.

ott tartok, hogy a Firesz értékeit valahogy továbbadjuk a fiatalabbaknak. Talán azt tartom a legfontosabbnak, hogy szerveztünk lehetőséget biztosít a fiatalok számára kipróbálni magukat a szolgálatban. Ez a gyülekezetekben is adott, de ott sok esetben magasabbak az elvárások. Az idősebb generáció nem érti, hogy a fiataloknak miért nem természetes, ami nekik az volt. Elfelejtjük, hogy mennyi minden megváltozott: a társadalmi, családi háttér. Lehetnének türelmesebbek, elfogadóbbak. A Fireszben pedig próbálkozhatnak, bontogathatják a szárnyaikat, és közben a kerítésen belül vannak, mert mi nem egy egyházon kívüli szervezet vagyunk. Azt tanítjuk a fiataloknak, hogy a gyülekezet az otthonod, ott van vagy ott lesz a szolgálatod.

Tavaly volt 25 éves a Firesz. A számok ránk erőltetnek bizonyos érzéseket. Ta-

pasztaltál fordulópontot?

Míntha érkezett volna elvárás, hogy ezt az évfordulót komolyan kell venni. Ami jogos, de engem általában a számok nem hatnak meg. Lehet, hogy azért, mert matek szakos a feleségem. A 25 év az örökévalóság szempontjából nem egy nagy dolog, azonban egy ember vagy szervezet életében nem kevés. Bőven elég arra, hogy sok-sok áldást megéljenek azok, akik benne vannak. Bőven elég arra, hogy rengeteg tapasztalatot szerezzenek. Bőven elég arra, hogy a már feltett és megválaszolt kérdések újra előjőjenek.

Miért jó, hogy van az egyházunkban a Firesz? A Kárpát-medencei egyházszetekben is egy ifjúsági szervezet van?

Sok helyen több ifjúsági szervezet van, és megférnek egymás mellett. Fontosabb azonban, hogy van köztünk kapcsolat. A budapesti zsinati ifjúsági iroda adja ennek

A felvidéki gyermekek és fiatalok között végünk evangelizációs szolgálatot anyanyelvünkön. Évekkel ezelőtt több alkalomunk volt. Jelenleg – úgy látom – a kevesebb több. A fiatalok életében különösen sok az elfoglaltság, nagy a leterheltség. Egyébként alkalmakat, találkozásokat, táborokat szervezünk, figyelünk a munkatársak képzésére és felkészítésére, fontos számunkra a csapatépítés. A Fireszhez tartozik a KOEN munkacsoport, amely a gyülekezeti gyermektáborok anyagát készíti, a Fireszke munkacsoport és a Cantate Domino kórus. Ha valaki hallott már az imasátorról, az is a Firesz szolgálata.

Milyen kondícióban látod jelenleg a szövetséget?

Jó, hogy ezt a kifejezést használod. A 25 éves évforduló kapcsán – hivatalos megnevezésünkben – ez a szó lett a hangsúlyos számomra: szövetség vagyunk. Szövetség-

tekig, befogni a teljes spektrumot. Egymásra épülő képzésekkel. Ez egy nagy álom. Merhetek-e erről többet mondani? Még messze vagyunk tőle. Visszatérve szolgálatunk fókuszára: az biztos, hogy a gyermekmunka hangsúlyos. Látjuk a családi helyzeteket. Mozaikcsaládok, két hetezők, válások, nagyon sok nehézség van. Csoda, ha egy gyerek élete örömhírrrel van átitatva, és tudja, hogy lehet Krisztusba kapaszkodni. A másik célcsoportunk a tini korosztály. Ez egy kritikus időszak. Sok meghatározó döntés születik ekkor a fiatalok életében: tanulmányok, hivatás, párkapcsolat, közösség. Szeretnénk ebben egyre több segítséget nyújtani nekik.

Örömök, konkrét célok?

Nézd, nekem a Firesz a lelki otthonom, közösségem. Ahol a másoknak is az a fontos, ami nekem. Ahol a másik is elhívott, megszólított. Ahol kölcsönösen megfáradunk, de ekkor is számíthatok a másikra, és furcsa mód neki is rám van szüksége, az én támogatásomra. Enélkül nem lehet élni. Ez igazi öröm. A célokról pedig... A mostani ciklusban új dolgokat nem kezdünk el. Szeretnénk erősíteni az átjárást a területi egységek (Duna Mente, Gömör, Abaúj-Zemplén) és a munkacsoportok között. Részt fogunk venni egymás alkalmain, de más ifjúsági szervezetekkel is tervezünk közös munkát. Folytatjuk a szolgáló munkatársak képzését akár külsősök bevonásával is. Fontos, hogy a belső és külső kommunikációt erősítsük, szeretnénk meghaladni a minket elválasztó földrajzi távolságot.

Személyes beszélgetésben említetted, hogy van most egy nagy ajándékod. Az Agapé Rimaszombatban és Királyhelmecen. Mit kell tudni ezekről a találkozókról?

Látszik, hogy ezek imádságban elkért alkalmak. Lényegüket tekintve ifjúsági délutánokról van szó, amelyek a gimnáziumokhoz kötődnek. A tervek szerint havonta tartják. Az Agapé olyan fiatalok szervezik, akik a gyermek és ifjúsági szolgálatban munkatársaink. Lelkesek, ötletesek, kreatívak. Nagy áldásként élem meg, hogy imádságban szolgálnak. Tehát nem keresztény aktivizmusról van szó, aminek az a lényege, hogy csináljunk valamit. Nem attól élő az egyház, ha sok minden történik. A mai fiataloknak – bár sokan kritizálják őket – igényük van az élő, személyes, őszinte kapcsolatokra. Ezt adja az Agapé. Az imádságot azért is hangsúlyozom újra, mert tapasztaltam már olyat, hogy túl nagy lendülettel, sokat felvállalva mentünk neki

a háttérét. De hogy az első kérdésre is válaszoljak: egyházunknak a Firesz a hivatalos ifjúsági szervezete. És azért jó, hogy vagyunk, mert többletet jelentünk. Amikor megnézünk egy egyházszervezetet, abban minden szolgáló csoport, amely Isten által vezetve, lelkesen végzi a szolgálatát, többletet jelent. Egy egyszerű példával élve. Más egy olyan presbitert szolgálatba állítani, aki a gyermekmunkában találkozott már az evangéliummal, aztán tinédzserként bekapcsolódott a szolgálatba és elkezdett másokkal foglalkozni. Más, mint olyat megszólítani, aki soha seholy nem próbálta ki magát.

És mi a Firesz tényleges szolgálata? Mi látható ebből?

günk van Istennel, amit ő kezdeményezett, amibe ő hívott és ő állított bele. Ugyanakkor szövetségben vagyunk egymással országos szinten. A távolságok földrajzilag elég nagyok, de tudunk úgy találkozni fél évente, évente és két évente az Élesztő-n, hogy átéljük a szövetség mindkét oldalát. Tudunk egymásra gondolni, nincsenek közöttünk falak, látjuk és nyomon kísérjük egymás szolgálatát, imádkozunk egymásért és látogatjuk egymást.

Mik most a legnagyobb örömök és kihívások a szervezetben? Kérlek, a közelebbi célokról is szólj néhány szóban!

Azt harcoljuk most, hogy megtaláljuk szolgálatunk fókuszát. Tudom, hogy jó volna egy egységes ív az ovisoktól a fiatal felnőt-

a szolgálatnak, de kifulladt, elveszett a lelkedés. Csak az imádság lendít ezen át.

Egy egyházban vagyunk, ismerjük egymást, tehát kritizáljuk is egymást: néhányan azt mondják, hogy a Fíreszre jellemző egyfajta bezárkózás. Mit gondolsz erről?

Ez folyamatosan változik. Az ifjúsági szervezetek természetüknél fogva mozgásban vannak. Ha kialakul egy összetartó, egymáshoz kötődő kisebb közösség, nagy az esélye, hogy zárt körre váljon. A bizalom, az ismertség, a lelki komfort miatt is. Ha valaki észlelt volna ilyet, elmondhatom: sosem volt célunk, hogy zárt körű rendezvényeink legyenek. Sőt, az a szándékunk, hogy minél többek számára nyitottak legyenek alkalmaink.

És van olyan kritika, amelyet jogosnak érzel a Fíreszszel szemben?

Hú... No jó... Vannak csoportok, akiken azt érzem, hogy nagyon szeretik az egyházukat, miközben látják a gyengeségeit. Nem is szakadékok, de sánccot a gyülekezet templomos tagjai és a felnövekvő nemzedék között. Vannak fiatalok, akik szeretnének átvégődni a sáncon, de mintha nem mindig engednék. Aztán olyan helyzetet is érzékelek, amelyben a gyülekezet hagyományos rétege szeretne nyitni, de a fiatalok csoportja zárkózik el. Azt a formát, ahogy szeretnék megélni a hitüket, a gyülekezetben nem találják, ezért máshol keresik. Ha megfogalmazódhat kritika, akkor talán ez: a fiatalok miért nem a gyülekezetben élnek meg a hitüket mindenestől, miért kell egy egyházpótló szervezet? De a kritikusoknak is belátóbbnak kellene lenniük. Jobban kellene ismerni a fiatalságot. Kölcsönös elfogadásra volna szükség: hogyha másképp éled meg a hitedet, másra van igényed, az nem jelenti azt, hogy nem vagy közénk való. Ebben még lehetne növekednünk – fiataloknak, idősebbeknek. A görcsöket Krisztusban tudjuk feloldani, hiszen ugyanaz a Megváltó halt meg értünk.

Miként éled meg, hogy a személyiséged, a hited sok embernek fontos? Sokakra vagy jó hatással, miközben nem vagy egy lánglelkű alkat.

Sokáig nem tudatosítottam, hogy ez bárkinek is számít. Hogy vannak, akik ezt így látják. Nagy a felelősség. Néha el is szomorodom, hogy nem tudok kellőképpen odafigyelni azokra, akik a közösségem, akikért felelek lelkészként és ifjúsági munkásként. Azt küzdöm, hogy a gyülekezeti szolgálatok, az egyházmegyei feladatok mellett legyen idő és lehetőség a kapcsolatokat meg-

élni, és ne azt mutassa a szolgálatom, hogy ha jön a feladat, akkor szükségem van rád, egyébként meg nem, csak csináld meg azt, amit kérek.

Térjünk végezetül a gyülekezetben levő ifjúsági szolgálatra. A gyülekezetek azt tapasztalják, hogy a konfirmált fiatalokat elvesztik. Sok fiatalot veszítünk különböző, akár természetes okokból. Hogy látod ezt?

Ez van. Az ifjúsági munkában meg kellett tanulnom, hogy van egy erős fluktuáció, mozgás. Az nem úgy van, hogy amennyi fiatal betér, annyi bent is marad. Hanem van egy életkor, nem feltétlenül a konfirmáció ideje, inkább a felsőfokú tanulmányok kezdete, amikor kiszakad a fiatal a megszokott közegéből.

Változnak a generációk, bár ezt mindig elmondták. Szerinted ma összetettebb ez a szolgálati terület, mint régen? Mi a tanácsod az ifjúsági szolgálatra?

Szerintem nagyon sok jó példa van az egyházunkban. Rendhagyó alkalmak, zenei istentiszteletek, közösségi programok. Fíresz nélkül, szervezet nélkül is sok gyermek és ifjúsági alkalom valósul meg. De nem is a program a lényeg, hanem az, hogy egy közösség nyitott legyen és akarjon valamit kezdeni a rábízott gyerekekkel, fiatalokkal. Az viszont tény, hogy nehéz elérni ezt a generációt és még nehezebb szinten tartani az érdeklődésüket. Rengeteg inger éri őket. Egy-két alkalomra még lelkesedni is tudnak, és elmondják, milyen jó volt, de a harmadikra már nem jönnek, mert éppen nincs kedvük. Miközben van erre igényük. De ha az a kérdés, hogy az ifjúsági munka nehéz-e, akkor az a válaszom, hogy igen. Mindannyiunknak.

Ha ifjúság, akkor jövőkép. Egy alkalommal te tetted fel kérdésként, most visszafordítom: milyen lesz az egyház 20 év múlva? Mennyire fontos ezt látni ma, hogy jó döntéseket hozunk?

Gyülekezeti lelkészként is szolgálva látom a félelmet. A mostani templomjáró gyülekezeteknek a nagy része 15 év múlva nem lesz köztünk. A demográfia, az elvándorlás nem az egyházból eredő problémák, de kikerülhetetlenül megmutatkoznak a gyülekezeteinkben. Látok azonban egy fiatal réteget is, akinek van igénye az élő, lelki közösségre. Olyan istentiszteletre, ahol nem csak orgona szól, hanem zenekar, és nem csak énekeskönyvi, de ifjúsági énekeket is énekelnek. Ez a réteg képes kilométereket is megtenni, mert a lelki igény megmozdítja őket. Azonban közelítsük meg a

problémát másik oldalról is. Egyházunk a zsinat-presbiteri elven működik – néha a gyakorlatban is, mégsem számolunk kelendő mértékben a nem lelkési szolgálókkal, bizonyágtévőkkel. Nem szeretem a laikus szót, ezért nem azt használom. Odabízunk szolgálatokat, de félve, mert nincs bennünk elengedés. Az egyház az Úristen közössége, ő hívta életre. Ezért lehet imádságban és bölcsen átadni feladatokat, szolgálókat. Viszont ne a program, hanem az ember legyen a fontos! Az, hogy egy vagy két lelkésztől függjön a közösség élete, hosszú távon nem fenntartható tovább. Ha növekedésre rendezkedünk be, akkor nem tehetjük egy embertől függővé a struktúrát. Ez repedezni, változni fog, abban látok kihívást, hogy fel kell készítenünk a presbiterieinket. Érdemes megnézni 50 vagy 100 évvel ezelőtti egyházi lapok beszámolóit. Volt színvonal.

Arról mit gondolsz, hogy a lelki dolgokban is a fogyasztói mentalitás és a szubjektív élményekre törekvő válogatás lesz a meghatározó?

Személyesen válaszolok. A szolgálatban nem lehet elsődleges, hogy én jól érezzem magam. Számomra az volt az első, hogy felismertem, Isten kiválasztott és feladatot adott. Persze én is látom a társadalomban a kényelem és én-központúságot. Mégis bizakodó vagyok, hogy az Úristen továbbra is munkálkodik, elhív és megszólít. Amikor a vele való közösség mélyül, akkor egyre inkább háttérbe szorulnak a személyes igények. Mert átförmálódik az ember. Ez nem jelenti, hogy mindenáron le kell mondanom önmagamról, meg arról ami nekem jó lenne, hanem azt, hogy kérdezzem meg: Isten is azt tervezi velem, amit én tervezek magammal. Én bizakodó vagyok: ha imádságban elkérjük Istentől a vezetést és jó döntéseket hozunk, ő továbbra is megtart minket. Idézzem a reggel olvasott ígét: „Van-e valami lehetetlen az Úr számára?”

Kiss Miklós 1982-ben született Kírályhelmecen. Teológiai tanulmányait Komáromban, a Selye János Egyetem Református Teológiai karán végezte. 2008 óta az örösi gyülekezet lelki-pásztorja. A Fíresz elnökének 2014-ben választották meg. Nős, három gyermek édesapja.

PETŐFI SÁNDOR ÉS PAP GÁBOR EMLÉKEZETE JEGYÉBEN

A *Kálvinista Szemle* szerkesztője, a Magyar Tudományos Akadémia köztestülete külső tagja, a Szlovákiai Magyar Akadémiai Tanács tagja, Fritz Beke Éva vendégeskedett Pápán az „Elsősorban pápai” Városbarát Egylet (EpVE) meghívására az idei március 15-ei megemlékezések jegyében. Az egylet legutóbbi ankétja a két egykori neves pápai diák és költő: Petőfi Sándor és Pap Gábor emlékezete jegyében telt.

Sajnos, manapság is még nagyon kevesen tudják, hogy a néhai jeles irodalmár honvéd századost – későbbi kiváló református tudóst és humanistát – Pap Gábort, Petőfi Sándor mellett azon kevesek között tartjuk számon, akiknek a versei végigkísérnek bennünket a szabadságharc fontosabb ütközetei, győzelmei színhelyein. Pap Gábor személyes átélés hitelességével papírra vetett '48/49-es költeményei közül például a pápaiak és a környékbeliek számára kiemelhető az 1849. június 20-án Marcaltón – az ihászi csata előtt pár nappal – megírt „Kelet faja” című verse.

Fritz Beke Éva jó ideje foglalkozik az egykori jeles pápai diák, költő-író, ihászi honvéd, későbbi neves dunántúli református püspök, komáromi lelkész, a keresztény-zsidó párbeszéd előmozdítója munkásságának kutatásával. 2011-ben Iháson – Steinbach József dunántúli református püspök hathatós anyagi támogatásával – emlékművet kapott az 1849. június 27-i ihászi ütközetben egykor harcoló Pap Gábor. 2015/16-ban pedig Észak-Komáromban, majd a Pápa melletti Marcaltón Pap Gábor-emlékkiállítás volt látható Fritz Beke Éva kurátorságával.

Petőfi négy évvel volt idősebb Pap Gábornál. Mindketten pápai református kollégisták voltak. Később nagy valószínűséggel ismerték egymást, hiszen 1847–48-ban Pap Gábor a Petőfi és Jókai által szerkesztett *Életképek* című folyó-

irat tudósítója volt. Mindketten aktívan részt vettek a szabadságharcban; számos felvidéki városban is jártak, és az ott átélt élményeiket verseikben örökítették meg. Mindketten megfordultak Selmecebányán, Iglón, a branyiszkói szorosban, Kassán. Petőfi diákként, utazóként járta végig a Felvidéket 1838 októbere és 1847 júliusa között. Az utazásokról fennmaradt, máig olvasható tudósításai lefestik az egyes városokban uralkodó hangulatot, mely visszaköszön az ekkor született versekben is.

Pap Gábor 1849 januárjában a szabadságharc téli hadjáratában részt véve azon egyes állomásokot, városokat érintette, amelyeket néhány évvel korábban Petőfi is. Az ütközetek árnyékában született Pap-versek nagy része kéziratban maradt fenn, bár közülük néhány megjelent az 1870-ben, Veszprémben kiadott verseskötetben is. Pápai előadásában Fritz Beke Éva bemutatta Petőfi felvidéki tudósításait és az utazások idején íródott verseiből egy-egy részletet. Pap Gábornak a téli hadjárat alatt született versei hangulatát a korabeli naplókban olvasható feljegyzésekkel egészítette ki hallgatóságának.

Fritz Beke Éva előadásában Pap Gáborra, mint a zsidóság pártolójára is emlékeztetett. Azt is kevesen tudják, hogy Paphoz hasonlóan Petőfi is védelembe vette „idősebb testvéreinket”. Petőfi Sándor a zsidók zaklatásáról ekképp ír 1848-ban, nem sokkal a forradalom kitörését követően: „Az egyetértés, mely eddig kivétel nélkül uralkodott a fővárosban, bomlani kezd. Német polgárok, bevádolnak benneteket a nemzet és az utókor előtt, hogy azt ti bontottátok föl! E kettő ítéljen fölöttetek. Ők nyilatkoztak először, hogy a nemzet-országba magok közé zsidót nem vesznek, és így ők dobtak először sarat március 15-kének szűz tiszta zászlajára! Avagy nem áll-e azon a jelszó, és nem kiáltottatok-e velünk: szabadság, egyenlőség, testvériség? ...”

Az EpVE a 2018/2019-es emlékévfordulóra Petőfi–Pap emléklap-elismerést készített, melyet elsőként Fritz Beke Éva kapott meg a pápai előadás alkalmával; köszönve eddigi fontos kutató és emléklapoló tevékenységét Pap Gábor tekintetében.

Kerecsényi Zoltán

A SZABADSÁGHARC EMLÉKEZETE

A március 15-ei barsi megemlékezésekről és a szabadságharc jeles református személyiségeiről

Ipolypásztó emlékező közössége ebben az esztendőben is a március 15-éhez legközelebbi vasárnapon kivonult a temetőbe, hogy a megemlékezést Kovács Sebestyén József lelkész sírjánál kezdje, aki a szabad-

ságharc idején a szószékről küzdött nemzete igazságáért, jogaiért. Ezt követően a templom előtti, Zalabai Zsigmondnak köszönhető kopjafánál és végül a templomban folytatódott az ősök előtti tiszteletadás.

Idén a temetőben az ifjú Pető Nikolasz mondott beszédet, Riczo Dániel szavalt. A templom előtti kopjafánál szintén a temetői megszólalók szavaltak, a templomban az igei szolgálat után pedig a lelkész

felavatta az Ipolypásztó Felvidék zászlót, mely a helyi Via Nova ICS tulajdona. A nemzeti imádság elénklésével zárult a megemlékezés, melyen Tóth József képviselte a magyarországi Pásztó települést.

A 150 lelket számláló kis település,

Zalaba mindenkori polgármesterének szívügye, hogy március 15-én összehívja a falu lakosságát, hogy közösen emlékezzenek a szabadságharc történéseire. A rendezvénybe bekapcsolódik a helyi református egyház is, mivel nagyon jó az együttműködés a falu és gyülekezet vezetősége között. Idén – a kultúrház felújítása miatt – a templomban emlékeztünk.

Az istentisztelet elején Szekeres Lilla szavalt, az igehirdetést és úrvacsoraosztást követően Balázs Vivien (Lontó) adta elő Szabó Magda egyik írását, könnyeket csalva a jelenlévők szemébe, majd Czibulka Brigitta (Kisgyarmat) hegedű-

játékát követően a Himnusz zárta a megemlékezést.

Az úrasztalán elhelyezett kenyér és bor, s mellettük a nemzeti színű szalagos koszorú jelképként mutatták: a kettő összetartozik. A márciusi ifjak és a szabadságharc hősei szívében az Isten iránti hit és a hazaszeretet együtt lobogott. A méltóságteljes, meghitt megemlékezést szeretetvendégség követte.

A pozbai református templom öt gyülekezet közös megemlékezésének adott otthont 2019. március 17-én. Dukon András pozbai lelkész a Zsolt 121,1–3 versével kérte Isten áldását az alkalomra. Örömmel köszöntötte a vendégeket, az ún. „ötös fogatot”, vagyis a helyi gyülekezet és két leányegyháza – a barsbaracscai és a barsbesei gyülekezet – valamint az egykor odatartozó újlóti, illetve az anyországi nagyigmándi testvérgyülekezet megjelent tagjait.

Az ígét Sugárné Damó Márta kisigmándi lelkész nő hirdette Jn 14,23–27 alapján. A magyar szabadságharcra emlékezve a lelkész nő kiemelte, hogy az egykori márciusi ifjakat is nyilvánvalóan sok nyugtalanság és szomorúság kísérte, de életútjukon mindvégig bátorította őket az Úr. Isten jelenléte és megtartó szeretete soha nem függ attól, hogy milyenek a körülmények. Ne a szomorúság töltse el a szívünket, de a hit bizonyossága és az összetartozás tudata. Ne nyugtalankodjunk, mivel Isten szeretetétől nem választhat el semmi és senki!

Az áldásmondást követően Dukon András lelkész az úrasztalánál elszavalt Babits Mihály Áldás a magyarra című versét. Mint kiderült, a könyv, amely e verset is tartalmazza, 1938-as kiadás, s egykor a felszabadult felvidéki testvérek

számára ajándékozták. Ezután Pásztor Réka konfirmandus szavalt el Bajza József Ébresztő című versét. Majd az ünneplő sereg a Himnuszt éneklése után kivonult a templomból.

Ezután a gyülekezetek és a helyi önkormányzat képviselői elhelyezték az emlékezés koszorúit a kopjafánál. Menté Róbert gondnok mondott beszédet, kiemelve a szabadságharc térségben folyó utközeteit, s rámutatott arra, hogy egyre inkább feledésbe merülnek a szlovákiai települések temetőiben levő honvédsírok. Beszédében felidézte az egykori heves ágyúzásokat, emlékeztetve, hogy még ma is látható néhány ágyúgolyó a református templom oldalában.

Am egy másik szemszögből is megvilágításba került a szabadságharc időszaka. Szentkúti Kiss Károly emlékiratai alapján az emlékezők bepillantást nyerhettek a szabadságharc idején még csak nyolcéves kislány élményeibe. Sallai Tamás, a gyülekezet hittanosa idézte fel a néhai lelkész sorait. Ennyi év eltelté után Szentkúti sorainak felidézése is bizonyítja a zsoldáros szavait: „Örökre emlékezetes lesz az igaz” (Zsolt 112,6).

Az ünnepség végén leleplezésre került a templomhoz közeli Kálvin parkban a helyi gyülekezet információs táblája, melynek szövegét a helyi gyülekezet gondnoka állította össze. A tábla három nyelven ad hírt az egyházközösség életéről, a reformátorokról, a templomról és a kegytárgyakról, az egykori lelkészről, Szentkúti Kiss Károlyról és a testvérgyülekezetéről. Hogy a kapcsolatok erősödjenek, szeretettel hívtak és vártak mindenkit szeretetvendégségre, beszélgetésre.

Ambrus Erika és Sándor Veronika
beszámolója alapján

TISZTELET A BÁTRAKNAK!

Kovács Sebestyén József lelkipásztor élete

Amikor visszaemlékezünk 1848. március 15-re, már önmagában az is fontos, hogy megidézzük a hősokeket, és erőt merítünk a múltból. De tesszük ezt keresztyén szemlélettel, eleget téve az igei felhívásnak, mely mint vissza-visszatérő intés, így szól: „beszéld el”, „beszéld majd el a fiaidnak és unokáidnak...”

Hosszasan lehetne sorolni a magyar történelem talán legbátrabb időszakának eseményeit. Mindnyájan ismerjük ezeket,

de vajon tudunk valamit arról, hogy hogyan telt el területünkön az 1848/49-es időszak? Ipolypásztónak a megemlékezés különösen sokat jelent, hiszen saját hőse is van: Kovács Sebestyén József.

A református esperes lelkipásztor 1804. április 24-én született a Bars megyei Garamvezekényen. Losoncon, Selmezbányán majd Budán végezte tanulmányait. 1818-tól egy éven át Komáromban, Kolmár Józsefnél, a híres református pré-

dikátornál képezte magát. Teológiát Debrecenben tanult, a papi vizsgáit Pápán tette le. 1831. október 16-án az ipolypásztói református gyülekezet megválasztotta lelkészének. 1848–49-ben hazájáért és a szabadságért olyan heves hangulatú szónoklatokban küzdött, hogy Pozsonyban börtönbe is vetették, és csak bátyja Kovács Sebestyén Endre közbenjárására engedték ki. Ipolypásztón halt meg, 1884. április 21-én.

Borovszky szerint a Sebestény család egyik ága a XVIII. század elején az eredi mellett a Kovács nevet kezdte használni. Ebből az ágból származott János, akinek idősebbik fia, József, ipolypásztói lelkészként visszatért Hont vármegyébe. A napjainkban itt élő Kovács Sebestények az ő leszármazottai. A híres lelképásztor gyermekei közül most csak kettőt említünk: Kovács Sebestény Kálmán ugyancsak református lelkész lett Ipolypásztón, 1884-től, atyja halálától 1936-ig. Neki köszönhető a vámosmikolai református elemi iskola elindítása 1906-ban. Kovács Sebestény Endre (Ipolypásztó, 1861–1915) kiváló orvos lett, az ipolysági kórház alapítója, korának elismert, híres sebésze.

A falu krónikása, Zalabai Zsigmond, így írja le Kovács Sebestény József csodával határos szabadulását: „Volt üldöztetésben, zaklatásban része falum rebellis lelkészének, Kovács Sebestény Józsefnek is. A volt nemzetőr kapitányt, Hont megyei kormánybiztost, a debreceni kormány bizalmasát, aki az összeköttetést a kormány és Komárom legendás vára között fenntartotta, Világos után tömlöcbe vetik, s kötél általi halálra ítélik. A bitótól való megmenekülésének története változtatás nélkül beillenék egy Jókai-regénybe. Volt Kovács Sebestény Józsefnek egy öccse, Endre (1814–1878), a korszak híres sebésze, egyetemi tanár, az Akadémia levelező

tagja, aki a budapesti Szent Rókus Kórház főorvosaként dolgozott. S lám, mit hoz a sors? Haynaut, az osztrák önkényuralom vaskezü emberét műteni kellett. Kovács Sebestény Endre nem a szokásos tiszteletdíjat kérte tőle, hanem hogy hagyja meg bátyja életét.

Így történt, hogy a rebellis lelkész, aki 52 hosszú éven át szolgálta Ipolypásztót, magas kort megérve, csak 1884-ben hunyt el. Majdnem bekövetkezett kivégzésének emlékétől azonban sohasem szabadulha-

tott. Mert, hogy ne feledje, kiknek a karmai közül szabadult, bal lapockájába tüzes vassal besütötték a bitófa jelét. Szabadulása után rendőri felügyelet alá helyezték; még filiájára, a szomszédos Vámosmikolára se mehetett át a helytartótanács engedélye nélkül. Belehallgatva az ipolybéli református templom harangjának zúgásába – hiszen bitófától való szabadulása emlékére öntette 1853-ban – mindennap földézhette előtte a nagy időket.

Kovács Sebestény Józsefet, a közéleti embert megbéníthatta a kor. A magánember tiszta, szigorú erkölcsi normáit azonban nem kezdhették ki a mostoha évek sem. Bár gyermekkel volt gondjába elég, hiszen felesége 13 utódot szült neki, akik közül tizenegyet föl is nevelt, ki is tanított, méghozzá úgy, hogy néhányuk 1867 után a kedvezőbbre fordult társadalmi életben komoly közéleti, katonai, tudományos ranglétrára emelkedhetett, a forradalmár lelkész vállalta mások segítségét is. Taníttatta a jobbágygyermek Pereszlényi Jánost. A vele bevonult és a szabadságharcban hősi halált halt Hajdú Lajos özvegyét házához fogadta; a félárva Hajdú-leánykát pedig nemcsak hogy fölnevelte, ki is házastotta.”

Rá való emlékezésünk ne csak a fiaké legyen, hanem álljon előttünk követendő példaként e jeles lelkész, nemcsak Ipolypásztón, hanem mindenütt.

Ambrus Erika

EGY NÉHAI LELKÉSZ EMLÉKIRATAIBÓL

Szentkúti Kiss Károly emlékezete a magyar szabadságharc időszakából

A forradalom támogatása miatt lelkészeinket is meghurcolták. Így volt ezzel Kiss Károly is, aki a barsi egyházmegye területén szolgált. Lehet, hogy neve országosan kevésbé ismert, de az itteni gyülekezetek tagjaira nagy hatással volt. Fia, Szentkúti Kiss Károly felnövekedve szintén Isten elhívott szolgája lett.

Kutatásaim során rábukkantam Szentkúti Kiss Károly emlékirataira. Az alább idézett soraiban elsősorban nem az áldozatokról és a csatákról ír. Hiszen talán nincs is olvasó, aki ne hallott volna például a nagysallói csatáról. Hanem arról, miként hatott rájuk a magyar szabadságharc, és hogyan élték át a nehéz időszakot. Csupán nyolcéves volt a szabadságharc idején, bár már idősen, nagyigmándi szolgálata alatt vetette papírra emlékeit. Felidézve írásának egy részét, szolgálják

emlékei szellemi épülésünket, megmutatva: miként lehet megélni az elnyomásban is az identitást, a hovatartozást.

„Esténként jó hangos volt a ház. Átjött Kőszegi doktor, Patay Károly bácsi, Göbel Tamás, Miskolczi Samu a szabómester, és Kotasz József rektor. Heves vitatkozások folytak, közben hazafias dalokat énekeltek, Kőszegi doktor pedig Petőfi verseket olvasott fel. Patay dicsekedett, hogy neki Petőfi tanuló társa volt Pápán. Vagy Kosuthról beszéltek, poharazva, meg-megeresztve egy-egy dalt. Csakugyan zajos volt akkor a világ folyása. Zászlók lengtek, édesanyám nekünk, fiúknak nemzeti színnű ruhát varrt. Zöld volt a szövete, fehér és piros szegéllyel. Kotasz bácsi az iskolában harci dalokat taníttatott velünk.

András bácsi nagy rezes puskát hozott apámnak meg egy nagy tarisznya sö-

rétet meg puskaport. Mindezt kapott apánktól egy hordó bort, egy zsák búzát, meg két bárányt. Néhány nap múlva tömérdek lovas népség állott szépen kimért sorokban a templomtérre és a paplakunk előtt. Édesanyám azt mondta, hogy ezek vörösnadrágos Hunyadi huszárok. Itt, Peszeken megpihennek egy kicsit, mert messziről jöttek. Aztán mennek Nagysallóhoz, ott háborúskodnak. Csakugyan elszállásolták a huszárokat. A házfalakra vörös krétával felírták hová, mennyi ember és ló van beszállásolva. A mi házunk falán ez volt: Perlaki Béla őrnagy. Rövid időn belül elmentek a huszárok.

Harmadnap másféle katonák jöttek, többnyire gyalogosan. Nemsokára nagy dörgéseket hallottunk, atyám azt mondta, hogy ágyúznak Nagysallónál. Ott most nagy harc van, Görgey veri a németet.

Másnap a mennydörgések után megjelent nálunk Dormány bácsi kisölvédi és Göbel Gerzson fegyverneki lelkész, és elmentek atyámmal Sallóba. Csak estefelé jöttek meg. Hoztak magukkal nagy ágyúgolyókat. Azt mondták, hogy ahová ezek a golyók estek, száz embert is agyonsújtottak.

Az esteli vendégek lassan elmaradtak. Kitért a kolera. De édesapám legjobban a prédikációja miatt félt, amit a függetlenségi nyilatkozat kihirdetése alkalmából tartott a hívei előtt a templomban. Mindent felforgattak azon az éjjel, magukkal vitték az írásokat. Ha megtalálják a prédikációt, az maga a halál. De nem találták

meg. Mert a jó mama, még azon a napon, mikor a templomban atyám elmondta a lelkesítő hazafias beszédet, elrejtette az abroszok közé. Atyámat mégis elvitték Pozsonyba.

Nagyon szomorú idők jöttek ezután. Édesanyám apám megmentésén fáradozott. Jött-ment ügyvédekhez, urakhoz Pozsonyba, és még ki tudja hová- merre? Mikor hónapok múlva megjött, a 48 éves férfi egy őszes nagyszakállú mogorva öreg lett. Elmondta, hogy naponkint 15-20 embert lőttek agyon a fogolytársai közül a vár árcai között. Egy reggel aztán elengedték őket. Ugyanis midőn Haynau kegy-

vesztett lett Bécsben, ő bosszúból minden foglyot elengedett.”

Elgondolkodtató, hogy vajon ma hány gyermeknek tanítanak hazafias dalokat, hány otthonban olvasnak fel Petőfi-verseket, s hányan beszélnek Kossuthról. Pedig ma nyíltan megvallható volna hovatarthatóságunk. Szentkúti Kiss Károly írása arra int minket, hogy hitünk és nemzetünk megőrzése legyen számunkra fontosabb, mint egyéni érdekeink, mint bármilyen idegen ideológia. Maradjunk meg hűséges református magyarnak mi is, mint a Garam partján élő elődeink.

Mente Róbert

NE FÉLJ, CSAK HIGGY! Evangelizációs napok Ipolyságon

2019. március 12–13-án került sor az ipolysági református és evangélikus gyülekezet közös evangelizációs alkalmára. Mindkét napon Barkóci Sándor hirdette Isten örömeit.

A lelkipásztor az első nap Mt 14,22–36 alapján prédikált. Elmondta, hogy az élet olyan, mint egy tengeri út. Talán még soha nem volt annyira háborgó, mint napjainkban. Hogy hol van ilyenkor az Úr Jézus? Isten ígéje szerint elment, az Atya jobbjára ült, ott könyörög értünk. Nem vagyunk hát elfelejtve ezen a háborgó világon.

Lehet, hogy valaki azt gondolja, hogy ő senkinek sem fontos, pedig van, aki számára mégis nagyon-nagyon értékes. Isten úgy szeretett minket, hogy elküldte egyszülött Fiát, hogy akik hisznek benne, ne vesszenek el, hanem örök életük legyen. Isten tudja, hogy jönnek a hullámok, jönnek az élet nehézségei, de nem szabad félni ezektől. Meg kell erősödni abban, hogy az Urat szeressük teljes szívünkkel, mert ez a szeretet kiűzi a félelmet.

A félelem az emberi énünkből származik. Pál azt mondja, hogy ezt az énünket meg kell feszítenünk, és elfogadni az Úr Jézust gyógyító, felszabadító szeretetét. Nem szabad félni ettől a világtól, mert a nehézsé-

ségek jönnek fognak, de a küldetésünk a nehézségekbe szólít. Hogy világítsunk, mint fénylő csillagok ebben a sötét világban.

Életünk hatalmas mégis sokszor saját félelmünk, ami elveszi az erőnket. Jézus azt mondja, hogy ne félj, csak higgy! A hit új lehetőségeket nyit számunkra. Csak nézzünk Jézusra, a hit fejedelmére és bevezetőjére. De ha mindig csak azt nézzük, hogy mit tesznek az emberek: elfogadják-e vagy sem, komolyan vesznek-e, vagy sem, akkor elkezdünk süllyedni. Ezért kell az Úrra tekinteni, aki belép életünk hajójába, és elül a szél, csendesednek a hullámok.

A második nap az Ézs 40,27–31 alapján folytatódott az evangelizáció. Amikor az életünk nehézségeire nézünk, nem bújhatunk el, nem lehetünk olyanok, mint a verebek, amelyek egy nagyobb szélről a bokorba menekülnek. Nekünk sasokként kell viselkednünk. A verebek megfélemlített madarak, de a sasok királyi módon viselkednek.

Amikor a verebek elbújnak, akkor a sas feláll a sziklára, kitarja a szárnyait, és mikor elég erősek a szelek, elrugaszkodik a szikláról. Isten ígéje arra vezet minket, hogy a sas jelleme legyen bennünk, hogy ne féljünk a nehézségektől, az ellenségek-

től, a viharoktól, sőt tudnunk kell, hogy ez a mi időnk: ilyenkor kell hirdetni és megélni az evangéliumot.

Isten azt akarja, hogy kövessük az Úr Jézus Krisztust. Ő volt az igazi sas. Ő volt az, aki nem félt a nehézségektől, nem félt az ostromozástól, a töviskoszorúzástól, nem félt attól, hogy a világ előtt nevétség tárgyává válik. Még a haláltól sem félt. A golgotai kereszten kitért keze szeretetének kimutatása.

Ha kérdezi valaki, hogy milyen Isten szeretete: nézzen a keresztre, nézzen Isten Fiára. Ez az erő, ez a hatalom – az ellenség dühöngése ellenére is az Atyában bízva vállalni a megváltást. Ha az Úr Jézust szeretnénk követni és a sas tulajdonságaival rendelkezni, akkor figyeljünk oda, hogy mivel táplálkozunk. A verebek mindenféle tücsköt, bogarat összeszednek. Hasonlatképpen, vannak akik a bulvársajtóból táplálkoznak. Nekünk ellenben az Úr Jézus táplálékára van szükségünk: Isten ígéje. Isten szavától lesz erőnk, életkedvünk a szolgálathoz.

Az evangelizációról videofelvétel is készült, ami megtekinthető gyülekezetünk honlapján (www.ipolysag.reformatus.sk).

Izsmán Jónás

KONFERENCIA AZ OKTATÁSRÓL ÉS NEVELÉSRŐL

„Te pedig azokat szóljad, amik az egészséges tudományhoz illenek” (Tit 2,1). Így hangzott a mottója a III. Kárpát-medencei nemzetközi tudományos konferenciának, melyet A Középszintű állami és felekezeti

iskolák, tanítóképzők és árvaházak 1869 – 1949 címmel rendezett a komáromi Selye János Egyetem Református Teológiai Kara (SJE RTK) 2019. március 20-án a Tiszti Pavilon épületének földszinti termeiben.

A nagytermet megtöltötték az érdeklődők, és mint az egyetem rektorának, Juhász Györgynek megnyitó beszédéből megtudtuk, napjainkban nagy szükség van az ilyen jellegű szakmai találkozókra.

Köszöntőjében Lévai Attila a Református Teológiai Kar dékánja elmondta, hogy Magyarország, Szlovákia, Kárpátalja, Vajdaság és Erdély magyarsága képviselteti magát a rendezvényen. A szervezés megkezdésekor még nem is sejtették, hogy milyen nagy érdeklődést vált ki a meghir-

detett alkalom. A konferencia rendezésének célja az volt, hogy újragondolják, miként is lehet az alkalmazott módszerekből kivenni azt, ami hasznos.

A plenáris előadásokat neves külföldi egyetemek rektorai, dékánjai, professzorai – Dr. Szabó Péter, a Kodolányi János

Egyetem rektora; Orosz Ildikó, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola rektora; Lukács Olga, a Babes-Bolyai Tudományegyetem Református Tanárképző Kar dékánja; Bábosik István, az ELTE professzora – tartották. Napjaink kiváló kutatója, Béres József vegyészmérnök, a Százak Tanácsának tagja a Szép magyar ének című könyvét mutatta be. A délelőtti programot Lévai Attila, a SJE RTK dékánja előadása zárta.

A délutáni előadások öt teremben, a következő témakörökben folytatódtak: Oktatáspolitikai – kisebbségi nyelv; Szociális gondoskodás – árvaházak; Iskola-történet – tanítóképzés; Iskolák és életutak; Módszertani kultúra. A SJE RTK dékánhelyettese, Somogyi Alfréd az Oktatáspolitikai – kisebbségi nyelv szekcióban tartott előadást. A SJE RTK kutatóján, Tömösközi Ferencen kívül a kar hallgatói – Kovács Ildikó, Švec Dávid, Vargáné Balázs Livia – is beszámoltak kutatási eredményeikről.

Fritz Beke Éva

ÖRÖMMEL, SZÍVVEL, ÉRTELEMMEL DICSÉRVE ISTENT

Beszámoló a XII. Országos református énekversenyéről

Bár ott voltunk, az Egyházzenei osztály tagjait – Balla Saroltát, Édes Árpádot, Oros Mártát, Süll Kingát és Szarvas Erzsébetet – kértük, hogy értékeljék az Országos énekversenyt. Megtudtuk, hogy minden korábbinál több, összesen 78 gyermek és fiatal jutott a rimaszombati döntőbe. Szavaikból az is kiderült, hogy a verseny színvonala folyamatosan emelkedik.

Az énekverseny lebonyolítása és a döntő időpontja is változott az utóbbi esztendőkhöz képest, a tavaly őszi tervezett döntő idén tavaszra, március 23-ra került át. Az elődöntőket sem a három régióban, hanem az egyházmegyékben rendezték. Süll Kinga szerint lehet, hogy így még szélesebb réteghez jutott el a verseny híre és ennek is köszönhető a közel 180 induló. Ami évek óta megszokott, az a döntő helyszíne. Újra a Tompa Mihály Református Gimnázium biztosított otthont a rendezvénynek.

A gyermekek és fiatalok korcsoportonként, 6 kategóriában indulhattak. Egyéniben az alapiskolások három, a középiskolások egy kategóriába kerültek. Néhány éve 2–4 fős énekcsoportok is indulhatnak,

melyek két kategóriába nevezhettek. A felnőttek között nem volt induló. Oros Márta szerint az, hogy csoportok jelentkezését is lehetővé tették, jó döntés volt. Ez egyértelműen emelte a jelentkező gyermekek létszámát. Egyéniben kiállni nehezebb, ráadásul a csoportban egyszerre több gyermek tanulja meg szép református énekeinket.

Az egyes kategóriák szerint a református énekeskönyvből jelölnek ki énekeket. A listán vannak kötelező és választható énekek. Csak az egy szabadon választható ének lehet énekeskönyvünkön kívüli darab. Az Egyházzenei osztály a verseny első néhány éve után hozta ezt a döntést, amit nem bántak meg. Az énekeket Oros Márta válogatta ki. Igyekezett egy három évenként ismétlődő összeállítást készíteni. Bár ez még nem végleges, a cél a változatosság, és hogy az évek alatt a visszatérő gyermekek minél szélesebb énekbázist sajátítsanak el.

A döntő zsűrijének elnöke az Egyházzenei osztály felkérésére Kissné Dr. Mogyorósi Pálma nyíregyházi zenepedagógus, egyházzenesz lett, aki a magyarországi Egyházzenei osztály munkatársa volt, de máig a Magyar Egyházzenei Társaság és a Doktorok Kollégiuma Himnológiai és Egyházzenei Szekciójának tagja. A zsűri elnökét elkísérték családtagjai is. A verseny végén fia, Kiss Benedek Máté furulyán, férje Kiss István zongorán játszva adott koncertet. A fiatalember a Virtuózok című komolyzenei tehetségkutató műsorból lehet ismerős.

A zsűri, melyben Kissné Dr. Mogyoró-

si Pálma mellett az Egyházzenei osztály tagjai, Balla Sarolta, Édes Árpád és Oros Márta foglaltak helyet, a rangsoroláskor a már megszokottá vált arany, ezüst és bronz sávot állapított meg. Eszerint értékelte és sorolta be a versenyzőket. Az arany sávok között a zsűri – kiemelkedő előadásáért – dicséretben részesítette Balázs Lucát (Nagyölvéd), Csizmadia Lilla Kingát (Alistál), Édes Éduát (Alistál), Hajlík Tamást (Padány), Máté Zinát (Komárom), Ördögh Zsófiát (Érsekújvár) és Truska Lilit (Léva). Jutalomként a kántorképzőn féláron vehet részt Csizmadia Lilla Kinga, Édes Édua, Gáspár Angéla (Fülek) és Židek Alexandra (Komárom). Minden résztvevő megkapta a Lélekkal és értelemmel II. című kiadványt, mely a készülőben levő új református énekeskönyv előkészítő füzeté.

Süll Kinga a szakmai növekedés jeleként értékelte, hogy bár a korábbiakhoz képest többen jutottak a döntőbe, az összes versenyzőnek ott volt a helye. Hangsúlyozta a felkészítőket, a lelkészek, kántorok, pedagógusok munkáját, valamint azt, hogy a református vagy egyházi iskolák és egyes elkötelezett személyek áldásos szolgálata évek óta látszik az énekversenyen. Édes Árpád a már végzett kántorképzős korosztályt hiányolta, mert a középiskolás kategória kiürült kissé. Oros Márta szerint nem túlőzók az elvárások, ha időben

elkezdik a gyermekekkel a felkészülést. Az természetes, hogy az énekverseny felkészülést igényel. Kiemelte, hogy a megtanult énekanyag használható a gyülekezeti, iskolai alkalmakon. Hálás azért, hogy látta a gyermekeken az örömet, és azt, hogy nem csak eléneklik, hanem szívvel és értelemmel szólaltatják meg a szövegeket, dicséreteket. Balla Sarolta azt emelte ki, hogy az éneklés csodálatos ereje a lelki életet segíti, mélyíti – már a gyermekeknél is.

Az Országos énekverseny a Közalapítól kapott támogatást és a németországi kórus szövetségnél is sikerült pályázni. A szervezés az elődöntőket megtartó gyülekezeteknek, a rimaszombati gimnáziumnak és az Egyházzenei osztály tagjainak köszönhető.

A verseny jövőjéről szólván a szervezők bizakodóan beszéltek. A döntő tavaszi időpontja jobbnak tűnik, mint az őszi. Bár késő ősssel kevesebb az iskolai verseny, de az utazás nehezebb. Édes Árpád azt reméli, hogy lassan a keleti egyházmegyékben is felfut a jelentkezők száma. Mindenkit nagy szeretettel várnak. „Csak egy kis bátorságra van szükség, fel lehet készíteni a gyerekeket, egyébként is mindig Isten dicsőségére éneklünk” – mondja Oros Márta végzőként.

Amikor március 23-án késő délután elcsöndesedett volna a gimnázium épülete, az egyik teremben néhány gyermek – felszabadulva a verseny izgalma alól – rákezdett a megtanult énekekre. Gyermeki örömmel és játékos derűvel, tisztán bugyogott ajkukról az Úr neve. Hazafelé az autóban pedig az a fura kiejtésű nagyölvédi kisfiú járt az eszemben, akiről megtudtam, hogy szlovák és angol nyelven tanul, a magyart csak töri. Édesanyja azonban felkészítette a versenyre. Így törve bár, de értelemmel dicsőítette Istent édesanyja nyelven.

Langschadl István

*Isten dicsőségére
éneklünk...*

NYÍLT NAP A REFORMÁTUS TEOLÓGIAI KARON

A Selye János Egyetem Református Teológiai Kara 2019. március 28-án nyílt napot tartott. Kérdésünkre a jelenlévő, érdeklődő diákok elmondták, hogy a lévai gimnázium végzős hallgatói. Bár úgy nyilatkoztak, hogy egyikük sem készül a komáromi teológiára, mégis érdeklődéssel hallgatták Dr. Somogyi Alfréd dékánhelyettes bevezető előadását a szlovákiai teológusképzés történetéről – a kezdetektől napjainkig – és a teológiai karon működő képzési programokról. A teológián kívül missziológiát, diakóniát és szociális gondoskodást tanulhatnak a hallgatók. A teológiai szak 10 szemeszterből áll, és héber, görög, latin nyelven kívül a lelkészi hivatáshoz szükséges gyakorlati tantárgyakat is tanítanak. A missziológia, diakónia, szociális gondoskodás szak alap- és mesterképzésből tevődik össze. Az itt megszerzett ismeretekre egyházi és társadalmi szinten is egyre nagyobb az igény. A teológia karon doktori képzés is működik. Vadkerti Bálint, a kar Hallgatói Önkormányzatá-

nak (HÖK) elnöke a diákéletéről beszélt, hangsúlyozva a kutatási lehetőségeket, ösztöndíjprogramokat.

A bevezető előadásokat követően ízelítőt kaptunk a karon oktatott két tantárgyból. Az Újszövetségi bevezetés órán az újszövetségi iratok keletkezésének körülményeit vázolta fel Kókai Nagy Viktor. Érdekes információkat hallhattunk az újszövetségi korban élő nők helyzetéről, a zsidóság és pogányság arányáról. Azt is megtudhattuk, hogy míg a korabeli zsidó közösségek bezárkóztak, a keresztyén csoportok kinyitották kapuikat, mindenkit szeretettel fogadtak. Viszont ahogy gyarapodott a keresztyén közösségek szá-

ma, úgy bukkantak fel az új, és megoldásra váró gyakorlati problémák, melyekről a pásztori levelekből értesülhetünk.

A gyakorlati teológiához tartozó poimenika (lelkigondozás) alapjairól Görözdli Zsolt tartott érdekes előadást, melyet szintén sokan hallgattak végig. A lelkigondozásnál elengedhetetlen, hogy a lelkigondozó tudjon hallgatni,

amikor a segítségért hozzá forduló ember beszél. Figyelmesen kell őt hallgatni, és csak visszatükrözni, amit mond. Rá kell vezetni őt arra, hogy maga fogalmazza meg a problémáját, és mintegy kívülről lássa a helyzetet. Tudatosítania kell, hogy minden helyzet hasznunkra van, és fejlődésünket szolgálja. A segítségkérőt rá kell vezetni arra, hogy Isten segítségével meg lehet oldani az ő személyes problémáját is.

A felvételi időpontja a református teológia szakra 2019. július 8. A missziológia, diakónia, szociális gondoskodás szakra 2019. július 30-ig lehet jelentkezni.

Fritz Beke Éva

|GONDOLATOK

IGAZI HÚSVÉTOM

Fiatalabb koromban azt olvastam egy könyvben, hogy két halász részegen szállt be a csónakba. Nagy erőfeszítéssel eveztek, de sehogyan sem közeledtek a túlsó parthoz. Nem értették, mi akadályozza őket. Végre észrevették tévedésüket: csónakjuk még mindig az innenső parthoz volt kötözve.

E kis történet gondolkodásra készítette. Egy régi kedves ének jutott eszembe. „Ott a folyónak túloldalán, ó, milyen kedves szép látomás. Dicsőült lelkek várnak reám. Siess, ó, haza, siess, ne várj! Siess haza, ó, siess haza. Így szól azoknak hívó szava. Dicsőült lelkek várnak reám. Siess, ó, haza, siess, ne várj!”

Elgondolkodtam, nem vagyok én is hasonló ezekhez a halászokhoz? Tulajdonképpen mi az életcélom? Akkor már olvasni kezdtem a Bibliát, s abból megértettem, hogy a túlsó partra kellene megérkezniem, hisz' oda hívnak a dicsőült lelkek. Tovább gondolkodtam. Ekkor vi-

lágosodott meg előttem, hogy az élettem hajója nem halad jó irányba. Keresni kezdtem ennek az okát. Még szorgalmasabban olvastam tovább Istennek ígését, míg végre rámutatott, hogy élettem hajója meg van kötözve a bűnök köteleivel. Hiába próbáltam hitben előbbre jutni, a Sátán megkötöz. A bűnök tengerében inkább süllyed, mintsem előbbre halad életem. Szorongó érzések vettek körül.

Húsvét ünnepe közeledett. Eddig már sok húsvét volt az életemben, de egyik sem jelentett számomra különös ünnepet. Volt olyan húsvétom, amely semmit sem jelentett számomra, mert erősen oda voltam kötözve a világhoz. Volt olyan húsvéti ünnepem, amely néhány napig ünnepi mámorban tartott, kissé elfeledkeztem a világról, a bűnös örömeimről, és megpróbáltam Isten felé fordulni. Ez azonban csak átmeneti próbálkozás volt.

Hatvan évvel ezelőtt végre eljött számomra az a húsvét, amely igazi örömet,

boldogságot, megújulást, egy új élet megindulását jelentette számomra. Ezen a napon boldog örömezzéssel vettem tudomásul az angyal hírmondását: nincsen itt, mert feltámadott. Mit is jelentett akkor számomra ez az üzenet? Azt, hogy élő Krisztusom van, aki az én bűneimért is elszenvetve a kereszthalált, megváltott engem bűneimből. Egy angol költő szavai jutottak eszembe, akitől azt kérdezték, hogy mit jelent számára a Krisztus. Így felelt: „Ami a virágnak a nap, az nekem Krisztus!” Amint a virágnak színt és illatot a napsugár, úgy az ember életének értéket a Krisztus ad. Ezután kezdtem értékes, új életet élni az én élő Krisztussal.

Meggyőződtem arról, hogy még ma is nagyon sokféleképpen vélekednek Krisztusról. Némelyek szerint tökéletes ember volt, aki úgy tudott hinni és szeretni, megbocsátani, jót tenni és áldozatot hozni, mint senki más, és ebben van az ő utolérhetetlensége. Mások szerint rajongó volt,

aki megvalósíthatatlan célokat tűzött az emberek elé, akinek rögeszméje volt Isten országának megalapozása ezen a földön, ahol kenyér kell az embereknek és a pénz a diktáló úr. Alázatot, szolgálatot és önmegtagadást hirdetett, amelyekre nagyon ráfizetnénk, ha gyakorolnánk. Kegyetlen zsarnok volt – dohogják a világ fiai, aki vastörvényével igájába hajtja a szabadságra teremtett embert, hogy neki engedelmessé váljon. Befurakodik báltermekbe, és erkölcsi elveivel megromítja a mámoros órák rózsaszínű kedvét, kiüti a kézből a borospoharat. Sok ember számára kegyetlen emlék csupán Krisztus. Szívesen nézi a feszületet, elhallgatja a templomban a róla szóló tanítást, büszkeséggel akasztja a keresztet, mint festményt, szobája falára, neve dicséretadásával köszönti felebarátját. Örvendez születése emléknapján, és magába száll halála évfordulóján, de értetlenül áll meg a húsvéti sírnál.

Világossá vált előttem, hogy az én számomra is csupán ennyit jelentett a Krisztus. Ezért volt olyan földhöz kötött az életem, ezért tartott fogva oly erősen a sátán, mert nem volt, aki ki tudott volna kezéből szabadítani. A húsvét ünnepe ezért nem hozott számomra szabadulást, megújulást, mert még nem birtokoltam

azt a Krisztust, aki legyőzte a halált és meggyőzte a bűnt.

Azt is tapasztaltam, hogy milyen sok ember nem hisz Krisztusban, mert engedi, hogy hitének tüzeit kioltja a bűnök szele. Ezért lesz szegény, nyomorult és boldogtalan. Ezért nem tud lemondani kedvelt bűnéről és vétkes szokásáról, s így altatgatja lelkiismeretét: együnk, igyunk, úgylis az a mienk, amit megesszünk, megiszunk. Rövid az élet, örök a sír! Ezért járja örült táncát az aranyborjú körül, s vánszorog kiégett lélekkel a halál kapuja felé. Lázasan kergeti a világi örömeiket, s amikor ráncok barázdálják orcáját, belekezd az elhibázott élet halotti énekébe. Érzik, hogy elvesztett mindent, mint egy házárdjátékos, aki egy tétre tette föl az összes vagyonát és a nyerő kárörvendve rávigyorog. Épít a hírre, dicsőségre, erőre, tudásra, amiket elfúj a halál szele. Inog, recseg az emberi élet épülete, mert nem volt fundamentuma. Fundamentum pedig csak egyedül a feltámadott Krisztus lehet. Aki nem reá épít, az szánalomra méltó koldus, pedig királyfinak született.

Meg kellett azért vizsgálnom a saját életemet. Vajon nem azért olyan szegény és boldogtalan az életem, mert a Krisztusba vetett hitem meggyengült? Oda-

vittem ezért ezen az ünnepen hitem alvó parazsát, hogy szítsa lángra azt a húsvéti örömhír, mutassa meg nekem, hogy Krisztus az én élő Megváltóm, aki meghalt értem, bűneimért, de fel is támadott, hogy számomra megszerezze az örök életet. Azt jelentette számomra ez a húsvét, hogy megismertem a drága húsvéti üzenet boldogságát: Krisztus feltámadott.

Ráébredtem arra, hogy ha még fogva tart a sátán, ha a bűnök még e világhoz kötöznek, ha hamis Krisztust tiszteltem eddig, hagyjam oda régi életemet, kezdjek új életet Krisztussal! Legyen életem vezére, útmutatója! Legyen Krisztus élő valóság a számomra.

Megértettem, hogy az igazi húsvét azt jelenti számomra: feltámadni Krisztussal egy új életre. Hálát adok Istennek, hogy ez meg is történt ezen a húsvéti ünnepen.

Elfogadtam az apostol szavát, az Isten parancsolatát: higgyek az ő Fiának, a Jézus Krisztusnak nevében! A feltámadott Krisztusban megújult hitem azt bizonyította, hogy élő Krisztusom van. Így lett a húsvéti üzenet mindenkor örömhír számomra: „Nincsen itt, mert feltámadott!”

Szenci László

BESZÉDETEK LEGYEN KELLEMETES!

Kezemben a Bibliám, ütött-kopott könyvecske, ezt használom már lassan 50 éve (1970-es kiadás), látszik rajta, hogy nem a polcon porosodott. Egyetlen tanúm belső és külső örömeimnek, harcaimnak és küzdelmeimnek. Régi fordítás, ezért innen származik mondanivalóm címe is.

Természetes dolognak tartjuk, hogy egymással beszélgethetünk, hogy kapcsolatokat teremthetünk, hogy megérthetjük egymást éppen a beszéd által. Nem tudunk eléggé hálát adni Istennek ezért az áldásért.

Pál apostolnak a Kolossébeli gyülekezethez írott levele 4. rész 6. versének az üzenetere. „A ti beszédek mindenkor kellemetes legyenek!” A kíváncsiságot éppen ez a fogalom keltette fel. A biblia eredeti görög szövege szerint mit jelent kellemetesen beszélgetni? Amire rájöttem, nagyon érdekes. Kellemetesen beszélgetni, örömteljesen közölni valami jó hírt, ami a másik ember számára boldogságot jelent. Lukács jegyzi meg a 14,22-ben: „Mindnyájan biznyságot tö-

nek felőle (Krisztus) és elálmékosodának kedves beszédek, amelyek szájából származtak.” Ha tehát jól értelmezzük az Igét: Jézus Krisztusnak volt ilyen kedves beszéde. Ez volt az a beszéd, ami vonzotta a sokaságot. Azokat, akik fáradtan Krisztus felé fordultak, mert az elfáradtakat, a betegeteket, az igát hordozókat, a nyomorultakat ezzel a beszéddel hívta magához. Ez a beszéd akkor is örömteljes, ha ezt nem érdemelnénk meg (Róm 3,24). Elsősorban Isten tette ezt, amely a Golgotán lett nyilvánvalóvá és annak következményeiben.

A kegyelem mélységei elsősorban Pál apostol leveleiben nyertek örömteljes kifejezést, leleplezést. A kegyelem elfogadása az emberből hálát vált ki és ez teszi az emberi beszédet örömteljessé, örvendezővé, kellemessé. Pál apostolnak még erre is volt figyelme, hogy a Kolossébeliek ha egymás között, vagy esetleg másokkal érintkeznek, vagy beszélgetnek: „legyen a ti beszédek mindenkor kellemetes” (vö. 4,6), sőt azt is mondja: „sóval fűsze-

rezett, mindenkor kellemetes...”, vagyis ízes, örömmel teljes.

Ilyenkor adva van a lehetőség arra, hogy egy kicsit mélyebben elgondoljunk azon, milyen a mi beszédünk, vagyis mi a tartalma a mi beszédünknek. Időjárás, netalán a világban történt dolgok sorozata és még sok minden más?

Ha már itt tartunk, akkor azt is mondjuk el, hogy beszédünk igen nagy áruló. Beszédünk elárulja azt, hogy kik vagyunk. Elárulja műveltségünket, egyéniségünket, szóbőségünket, hovatartozásunkat, magatartásunkat, szándékunkat, stb. Itt érzékeljük azt, hogy Pál apostol milyen nagy-szerűséggel mutat rá emberi voltunkra.

Ma, amikor lépten-nyomon azt kérdezik, mit köszönhet Európa a keresztyén kultúrának, bátran feleljük, hogy a szép és kellemes emberi beszédet. Ez a beszéd hinti el a békességnek magvát és teremti meg az őszinte szeretet megnyilatkozását (agapé, hűség, türelem, szelídség, áldás) minden emberi szívben.

Gyüre Zoltán

A keresztyén egyházak legfelsőbb képviselőinek nyilatkozata

Szlovákia azon országok közé tartozik, amelyekben sok ember jól tudatosítja a házasság és a család jelentőségét, és egyúttal fel tudja ismerni azon károkat, amelyeket a gender ideológia okoz a társadalom számára. Értékelünk minden olyan lépést, amely a házasságokat és a családokat segíti.

Mi, a keresztyén egyházak képviselői, szeretnénk emlékeztetni, hogy a gender ideológia olyan áltudományos „tan”, amely szerint egy emberi lény a nemét tekintve neutrálisnak születik. A nemiség és a nemi szerep benne teljesen el van különítve, a nemi szerep – ezen ideológia felfogásában – csupán egy kulturális szerkezet. Ebből a szempontból nézve az emberi személy szexuális identitását a társadalomban csupán kulturális terméknek hirdetik, amelynek állítólag nincs semmilyen alapja az emberi természetben.

Figyelmeztetünk a nyelvhasználat manipulálásának szerepére a gender ideológia terjesztésénél. Ez abban az esetben történik, ha például apa és anya helyett egyes számú szülőről és kettes számú szülőről beszélünk; ha a házasság kifejezéssel más együttélést is jelölünk, mint a férfi és a nő együttélését; ha a „családon belüli erőszak” egyértelmű fogalma helyett olyan erőszokról beszélünk, amely-

nek feltétele vagy előidézője a nemi szerep. Igazságosság kérdése, hogy a valóság és igazság ne legyen kiforgatható.

Az érintett ideológia jogszabályi környezetbe való bevezetésével ezek a törekvések nem érnek véget. Céljuk befolyást gyakorolni az közoktatásra, hogy a polgárok normálisnak gondolják a gender ideológia által hirdetett állításokat. Meg vagyunk győződve, hogy az etikai nevelésből és hittanoktatásból nem szabad kizárni a felelős házasságra, szülői hivatásra és szellemi értékekre való nevelést, amelyekre a történelem során társadalmunk felépült.

A gender ideológiát csak annak egyértelmű elutasításával, a keresztyén antropológiához és hatékony család-politikához való visszatéréssel küzdhetjük le. Krisztus evangéliumában és a keresztyén teológiában megtalálható az emberi szertettről szóló igazság. Komolyan aggódnunk, hogy országunkban a házasság, a szülői hivatás és a család társadalmi értéke nem kap elegendő figyelmet. Egy férfi és egy nő házasságában – amely a család létrejöttéhez vezet – képesnek kell lennünk felismerni a társadalom számára legfontosabb értékeket: az emberi élet pótolhatatlan ajándékát, a férfi és a nő méltóságában való egyenlőséget – és különbözőségüket jóként értelmezni.

Ezen okoknál fogva fordulunk a közélet képviselőihez és minden jóakarátú emberhez, hogy mind a jogszabályozásban, mind a közoktatásban utasítsuk el a gender ideológia minden megnyilvánulását. Egyszermind megerősítjük tavalyi álláspontunkat, amelyben kifejeztük meggyőződésünket az isztambuli egyezmény elutasításának szükségességéről, amely egyezmény visszaél az erőszak témájával a gender ideológia terjesztése érdekében.

A Szlovák Köztársaságnak nemcsak hogy meg kell őriznie szuverenitását a család, a házasság, és a férfi és nő közötti egyenlőség alkotmányos meghatározásában, hanem állásfoglalásaival aktívan befolyásolnia kellene az egész Európai Unió fejlődésének irányát. Kérjük tehát, hogy az Európai Unió intézményeiben vagy a nemzetközi szervezetek egyéb szerveiben történő tárgyalásokra olyan küldöttek és képviselők legyenek delegálva Szlovákiából, akik képesek világosan deklarálni a Szlovák Köztársaság egyet nem értését az így értelmezett gender ideológiával, és nem engedik az alkotmányunk által megerősített ezen értékeinkbe való beavatkozást.

Erdőbádony (Badín), 2019. március 4.

A keresztyén egyházak és zsidó hitközségek nyilatkozata az egyházi iskolák helyzetéről

A vallásszabadság gyakorlásának része a szülőknek az a joga, mely szerint értékrendjükkel és hitvallásukkal összhangban nevelhetik gyermekeiket.

A Bársonyos forradalom óta az egyházak és vallási közösségek több tíz óvodát, alapiskolát, középiskolát és iskolai intézményt alapítottak. Nagy részük a nevelési folyamatnak és az elért eredményeknek köszönhetően a Szlovák Köztársaság oktatási rendszerének biztos része lett. Az egyházak és vallási közösségek értékelnek minden olyan formális lépést, mellyel a Szlovák Köztársaság támogatja a meglévő egyházi iskolai intézményeket.

A jelen helyzet, melyben az államigazgatás mesterséges módon csökkenti a tanulók számát az egyházi iskolákban

nyugtalanítja a szülőket és pedagógusokat, mert ez a bizonytalanság forrása és ezen iskolák fokozatos megszűnéséhez vezethet. Ez a diszkrimináció negatív hatással van a minőségre és általa kivész az iskolák egészséges konkurenciája, mely által a szülők szabadon és egyenértékűen kiválaszthatják a gyermekük számára a legmegfelelőbbet.

A Szlovák Köztársaság illetékes képviselőihez fordulunk, hogy távolítsak el a rendszertelen adminisztratív intézkedéseket, melyek lehetővé teszik, hogy az egyik fenntartó döntsön a másik fenntartóról és így végső soron korlátozza a szülőket a hitvallásuk szerint való gyermeknevelésben.

Pozsony, 2019. február 4.

KÁLVINISTA SZEMLE

A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház hivatalos lapja. A kiadó címe: Jókai u. 34., 945 01 Komárno.

Cégbejegyzési szám: 00179191
Megjelenik havonta.

Főszerkesztő: Fazekas László
Szerkesztő: Fritz Beke Éva

Előfizethető a református lelkészi hivatalokban és a szerkesztőség címén. Előfizetési díj: egy (kalendáriumi) évre 4,20 euró.

A lapterjesztést a szerkesztőség végzi: Jókai u. 34., 945 01 Komárno.

E-mail: ksz90kh@gmail.com
Telefon: 035/7701 826

A kéziratokat nem őrizzük meg, nem küldjük vissza, rövidítésük és szerkesztésük jogát fenntartjuk.

Nyomdai előkészítés: Szarvas László
Nyomja: Reproffset, Dunaszerdahely

ISSN: 1335-7298

Nyilvántartási szám: EV 3628/09